

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiarisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

26. oktober 2001

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 2. november
2001 – dagsordenspunkt rådsmøde (udviklingsministre) den 8. november
2001 – vedlægges Udenrigsministeriets notat om de punkter, der forventes
optaget på dagsordenen for rådsmødet.

Møde i Rådet (udviklingsministre)
den 8. november 2001.

Aktuelt notat.

Indholdsfortegnelse.

1. Iværksættelse af Fællesskabets udviklingspolitik .	2
a) Kommissionens årsrapport om Fællesskabsbistanden.	2
b) Bidrag til debatten i Rådet (udenrigsministre) om Fællesskabets eksterne bistand (herunder kohærens).	2
c) Ny Asienstrategi.	3
2. Udfordringer for udviklingsbistanden under hensyntagen til den aktuelle situation.	3
a) Forberedelse af FN konferencen om " Finance for Development" i Mexico, marts 2002.	3
b) Tidsplan for at nå FN målsætningen om 0,7% af BNI til udviklingsbistand.	5
c) Forberedelse af Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling (Johannesburg, september 2002).	5
d) Afbinding af udviklingsbistand.	7
3. Drøftelse af visse dele af udviklingspolitikken.	7
a) Kommissionens aktiviteter med henblik på at opfylde målsætningen om fattigdomsreduktion i Fællesskabets udviklingspolitik.	7
b) Fiskeri og fattigdom.	9
c) Biodiversitet.	11
d) Handlingsprogram for generel hensyntagen til kønsaspektet i Fællesskabets udviklingssamarbejde.	12
e) Oplysning om udviklingsbistand.	14
4. Orientering om resultaterne af seminarer om:	14
a) Civilsamfundet i AVS landenes deltagelse i udviklingssamarbejdet.	14
b) Forbedring af samarbejdet med AVS lande, der er berørt af kriser og konflikt.	15
5. Eventuelt.	15
a) Finansiering af klimaændringsoperationer.	15

1. Iværksættelse af Fællesskabets udviklingspolitik.

a) Kommissionens årsrapport om Fællesskabsbistanden.

Nyt notat.

På baggrund af evalueringerne af Fællesskabsbistanden til Asien og Latinamerika (ALA), Afrika, Stillehavet og Vestindien (AVS) og Middelhavslandene (MED) samt den humanitære bistand anmodede Rådet (udviklingsministre) i maj 1999 Kommissionen om blandt andet at fremlægge en årlig rapport om fællesskabsbistanden. Den første årsrapport forventes fremlagt inden mødet i Rådet (udviklingsministre) den 8. november 2001.

Årsrapporten skal berøre alle aspekter af udviklingsbistanden. Rapporten skal oplyse om resultaterne af Fællesskabets udviklingspolitik og –bistand og vurdere indsatsen for fattigdomsbekæmpelse. Den skal oplyse om arbejdet med at samle bistanden på de seks prioriterede områder for fællesskabsbistanden (handel og udvikling, regionalt samarbejde, støtte til makroøkonomisk politik, transport, fødevarerikkerhed og bæredygtig udvikling af landdistrikterne samt institutionel kapacitet - især god regeringsførelse og retsstatsprincipper), og om i hvilket omfang det er lykkedes at fremme de tværgående hensyn (kønsaspektet, miljødimensionen, menneskerettigheder og konfliktforebyggelse). Rådet har på mødet den 31. maj 2001 fremhævet, at rapporten også skal beskrive bistandens effektivitet målt på basis af indikatorer og indeholde kvalitative vurderinger – også af identificerede svagheder – og forslag til afhjælpning af disse. Desuden skal rapporten indeholde udviklingsperspektiver for det kommende år samt bilag med nøgletal om forpligtelser og udbetalinger.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat i sagen.

b) Bidrag til debatten i Rådet (udenrigsministre) om Fællesskabets eksterne bistand (herunder kohærens).

Nyt notat.

Rådet (udviklingsministre) fremsendte et bidrag til drøftelserne i Rådet (udenrigsministre) den 22.-23. januar 2001 om EU's eksterne relationer. Der stiles mod at fremsende et nyt bidrag til opfølgingsdrøftelserne i Rådet (udenrigsministre) i januar/februar måned. Et tekstforslag foreligger endnu ikke.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat i sagen.

c) Ny Asienstrategi.

Nyt Notat

(Dok. KOM (2001) 469)

Kommissionens eksisterende Asienstrategi "Mod en ny Asien-strategi" fra 1994 er blevet opdateret ved Kommissionens meddelelse af 4. september 2001 kaldet: "Europa og Asien: Et strategisk rammeværk for øget partnerskab". Det overordnede formål med strategien er at styrke EU's politiske og økonomiske tilstedeværelse i regionen, så tilstedeværelsen afspejler den voksende globale vægt, et udvidet EU vil få.

På foranledning af et EU-medlemsland ventes strategien drøftet på rådsmødet for så vidt angår de bistandsmæssige elementer.

I strategien fastlægges det, at Kommissionen vil prioritere:

- at samarbejde med de asiatiske partnere om at bidrage til at reducere fattigdommen i de fattigste udviklingslande i regionen,
- at styrke dialogen om socialpolitiske spørgsmål,
- at sikre tværgående anvendelse af hensynet til menneskerettigheder og god regeringsførelse i bistandsaktiviteterne,
- og at gennemføre reformen af Fællesskabsbistanden.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat i sagen.

2. Udfordringer for udviklingsbistanden under hensyntagen til den aktuelle situation.

a) Forberedelse af FN konferencen om "Finance for Development" i Mexico, marts 2002.

Nyt notat.

FN's Konference om Finansiering af Udvikling afholdes den 18.-22. marts 2002 i Monterrey, Mexico. Det planlægges, at konferencen skal omfatte en topmødedel de sidste to dage. Målet med konferencen er at drøfte alle aspekter af udviklingsfinansiering ud fra en bred tilgang og med deltagelse af alle relevante aktører, herunder Bretton Woods institutionerne, WTO, erhvervssektoren og civilsamfundet. Dagsordenen omfatter: mobilisering af hjemlige ressourcer; private internationale kapitalstrømme; handel; udviklingsbistand; gæld; "systemiske spørgsmål" vedrørende det internationale finansielle system.

EU-landene deltager i forberedelsesprocessen ud fra en fælles, løbende koordineret position. EU's fælles prioriteter for mødet er:

- at opnå en mere effektiv mobilisering af de finansielle ressourcer der skal til for at indfri de internationale udviklingsmålsætninger fra det sidste tiårs FN-konferencer,
- at sætte fokus på fattigdomsbekæmpelse, herunder behovene i de mindst udviklede lande og Afrika,
- skabelsen af gode rammebetingelser for ressourcemobilisering gennem god regeringsførelse,
- større sammenhæng mellem udviklings- og handelspolitik og bedre samarbejde mellem nationale og internationale aktører i udviklingsprocessen,
- nye partnerskaber med den private sektor og civilsamfundet,
- anerkendelse af den statslige bistands rolle som bl.a. katalysator for mobilisering af modtagerlandets egne ressourcer og private overførsler, og
- anerkendelse af bl.a. Verdensbankens "Comprehensive Development Framework" og "Poverty Reduction Strategies" som vigtige redskaber for effektivisering af bistanden.

Forberedelsen af konferencen sker med udgangspunkt i en rapport fra FN's generalsekretær, som blev offentliggjort i januar 2001. Rapporten er udarbejdet i et hidtil uset tæt samarbejde mellem FN, Verdensbanken og IMF og er blevet hilst velkommen af både i- og u-lande. Den følger i sin opbygning de seks ovennævnte dagsordenspunkter og indeholder dels en analyse af problemstillingen, dels en række anbefalinger til foranstaltninger inden for de pågældende emneområder. Rapporten har været drøftet på møder i den forberedende komité i februar og maj 2001, hvor medlemslandene har fremlagt deres synspunkter på rapporten og konferencens dagsorden.

FN's generalsekretær nedsatte i december 2000 endvidere et højniveaupanel under ledelse af Mexico's tidligere præsident Ernesto Zedillo med henblik på at fremkomme med anbefalinger og skabe politisk fremdrift forud for konferencen. Rapporten fra panelet blev fremlagt i juni i år og indeholder ligeledes en bred analyse og vifte af forslag vedrørende finansiering af udvikling. Panelet foreslår bl.a., at den næste WTO forhandlingsrunde bør være en udviklingsrunde, udtrykker skepsis over for gennemførligheden af en Tobin-skat på internationale finansielle transaktioner, og opfordrer til overvejelse af en international skat på fossile brændstoffer. Endvidere argumenteres for oprettelsen af en International Skatteorganisation, og der udtrykkes støtte til tanken om etablering af et Økonomisk Sikkerhedsråd.

Konferencens forberedende komité har givet en mexicansk diplomat mandat til som "facilitator" for forberedelsesprocessen at udarbejde et udkast til slutdokument fra konferencen, under hensyntagen til drøftelserne i komiteen og andre relevante input (herunder Zedillo-rapporten).

Et første udkast til slutdokument forelå medio september 2001 og drøftedes i den forberedende komité medio oktober. Drøftelsen tog form af generelle tilkendegivelser om dokumentets struktur og indhold med sigte på, at facilitatoren kan udarbejde et nyt udkast til fortsatte drøftelser i december.

b) Tidsplan for at nå FN målsætningen om 0,7% af BNI til udviklingsbistand.

Nyt notat

På EU-topmødet mellem stats- og regeringscheferne i Gøteborg i juni i år blev det besluttet, at alle EU-lande, der ikke lever op til FN's målsætning om at yde 0,7 % af BNI i udviklingsbistand, skulle bestræbe sig herpå. På samme møde forpligtede disse EU-lande sig endvidere til at fremvise konkrete fremskridt herpå inden Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i Sydafrika i 2002.

Det er indtil videre alene Danmark, Sverige, Holland og Luxembourg, der lever op til målsætningen om at yde 0,7 % af BNI i udviklingsbistand.

Med henblik på at følge op på stats- og regeringschefernes beslutning i juni i år blev det under det uformelle EU-udviklingsministtermøde den 10. oktober 2001 besluttet, at Kommissionen skal udarbejde et oplæg til en tidsplan for, hvornår EU-landene skal have nået målsætningen.

Rådet (udviklingsministre) forventes på mødet den 8. november 2001 at kunne vedtage konklusioner om en tidsplan for opfyldelse af 0,7 %-målsætningen.

Sagen om opfølgning på konklusionerne på EU-topmødet i Gøteborg har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat i sagen.

c) Forberedelse af Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling (Johannesburg, september 2002).

Nyt notat.

Punktet er sat på dagsordenen på foranledning af to EU-medlemslande, efter det oplyste, fordi man ønsker at sikre, at EU's forberedelser til Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling på tilstrækkelig måde omfatter fattigdomsaspekterne af bæredygtig udvikling.

Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling – World Summit on Sustainable Development – finder sted i Johannesburg 2.-11. september 2002. Der er lagt op til et møde på stats- og regeringschefsniveau. Topmødet skal i sit fokus sikre en balance mellem økonomisk udvikling, social udvikling og miljøbeskyttelse. Titlen for topmødet afspejler, at der anlægges et helhedssyn. Begrebet "bæredygtig udvikling", der udsprang af Rio-processen, dækker - mindst - tre centrale dimensioner, der er indbyrdes afhængige og gensidigt forstærkende:

- den økonomiske (økonomiske ressourcer, udvikling og vækst)
- den sociale (sociale ressourcer, solidaritet og fattigdomsbekæmpelse) og

- den miljømæssige (naturressourcer, bæredygtig udnyttelse og beskyttelse af naturen).

Med henblik på Topmødet lancerede Statsministeren under bæredygtighedssegmentet af OECD's ministermøde i maj 2001 konceptet "A Global Deal", som Folketinget tilsluttede sig gennem Vedtagelse 127 af 29. maj 2001. Også det Europæiske Råds møde i Göteborg i juni 2001 enedes om, at EU på Verdenstopmødet vil søge at opnå en "global deal" om bæredygtig udvikling. EU's regeringschefer bekræftede samtidig, at det var målet så snart som muligt at indfri FN's mål for udviklingsbistand på 0,7 pct. af BNI, og at der skulle opnås konkrete resultater på dette område inden Verdenstopmødet.

Som et vigtigt bidrag til bæredygtig udvikling og dermed til forberedelse af Topmødet vedtog OECD-ministermødet at arbejde for en afkobling af økonomisk vækst fra ressourceforbrug. For at måle denne afkobling vil der blive udarbejdet indikatorer, som OECD-landene skal afrapportere på. Der sigtes mod, at de første pilotprojekter fra dette arbejde foreligger på Verdenstopmødet. Afkoblingsbeslutningen er et vigtigt signal fra i-landene om, at man erkender, at væksten i i-landene ikke kan fortsætte på de hidtidige betingelser.

Konceptet for en Global Deal blev ikke defineret nærmere på OECD-ministermødet eller af Det Europæiske Råd, men tanken er, at en sådan global overenskomst skal sikre ulandenes ret til markedsadgang, forbedret udviklingsstøtte og gældsnedskrivning samt overførsel af moderne teknologi samtidig med, at der sker en styrkelse af det globale samarbejde om miljøbeskyttelse, udvidede arbejdstagerrettigheder og fremme af verdenshandelen. Til brug for det videre arbejde med at fremme idéen har man fra dansk side udarbejdet et engelsksproget "non-paper" om konceptet. Der har endnu ikke været drøftelse i EU-kredsen om det konkrete indhold i Global Deal mhp. et konkret forhandlingsudspil.

Global Deal skal ses som et første politisk bud på en dagsorden for Topmødet og den videre proces. Det danske non-paper om Global Deal blev frigivet på den europæiske forberedende konference i Genève 24.-25. september d.å. Verdenstopmødets dagsorden forberedes på grundlag af de regionale formøder (hvoraf det europæiske var det første) og internationale forberedende komitémøder. I bedste fald vil der først kunne opnås enighed om en egentlig dagsorden for Topmødet under den forberedende komités møde i marts/april 2002.

En række andre møder vil have betydning for forberedelsesprocessen og for de resultater, der vil kunne opnås på topmødet i Johannesburg. Det drejer sig især om WTO-ministerrådsmødet i Qatar i november 2001 og om FN's konference om finansiering for udvikling i Mexico i marts 2002.

Kommissionen vedtog den 6. februar 2001 en meddelelse om EU's forberedelse af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i 2002. Rådet (Miljøministre) vedtog den 8. marts 2001 på baggrund heraf Rådskonklusioner om forberedelsen til Verdenstopmødet, hvori det anbefales, at fem strategiske mål bør styre EU's forberedelser:

- øget global retfærdighed og effektivt partnerskab,
- bedre koordination og sammenhæng i det internationale samarbejde for bæredygtig udvikling,

- vedtagelse af mål for miljø og udvikling,
- mere effektiv indsats på nationalt plan og overvågning samt
- opfordring til ratifikation og implementering af konventioner og protokoller indgået siden 1992 med bæredygtig udvikling for øje.

Kommissionen vedtog den 15. maj 2001 en meddelelse/strategi for bæredygtig udvikling. På baggrund heraf vedtog Rådet (Miljøministre) den 7. juni 2001 rådskonklusioner om Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling og forberedelsesprocessen hertil.

Rådet (Udviklingsministre) vedtog den 31. maj 2001 procedurekonklusioner om forberedelserne til Verdenstopmødet. Heri understregedes vigtigheden af, at der skabes et globalt partnerskab for bæredygtig udvikling.

Den næste meddelelse fra Kommissionen - om de eksterne dimensioner af fællesskabets politikker mht. bæredygtig udvikling, herunder udviklingsbistand - udarbejdes under Kommissionsformand Prodis ansvar. Meddelelsen forventes forelagt Kommissionen den 16. januar 2002. På baggrund af meddelelsen forventes det, at DER i Barcelona 15.-16. marts 2002 vedtager rådskonklusioner, der fastlægger EU's politik i relation til Topmødet.

Folketingets Europaudvalg har tidligere modtaget aktuelle notater om sagen forud for rådsmødet (miljø) den 8. marts 2001, rådsmødet (udvikling) den 31. maj 2001, rådsmødet (miljø) den 7. juni 2001 og Det Europæiske Råd i Göteborg den 15.-16. juni 2001.

d) Afbinding af udviklingsbistand.

Nyt notat.

I forbindelse med de forberedende møder forud for FN's konference om finansiering af udvikling (Finance for Development) har et EU medlemsland fremlagt forslag om, at EU bl.a. før konferencen skal meddele, at al bistand, som indkøbes af medlemslandene eller deres agenter, vil blive afbundet gennem fuldt ud at anvende EU's direktiv om offentlige indkøb.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat om sagen.

3. Drøftelse af visse dele af udviklingspolitikken.

a) Kommissionens aktiviteter med henblik på at opfylde målsætningen om fattigdomsreduktion i Fællesskabets udviklingspolitik.

Nyt notat.

(Dok. SEC(2001) 1317)

Formandskabet har på baggrund af et arbejdsrapport fra Kommissionen udarbejdet rådskonklusioner om Kommissionens aktiviteter med henblik på at opfylde målsætningen om fattigdomsreduktion i Fællesskabets udviklingspolitik.

Af Kommissionens meddelelse fremgår, at man vil søge at øge fællesskabsbistandens fattigdomsfokusering på følgende områder:

- Handel og udvikling: Handel søges gjort til en integreret del af partnerlandenes strategier for fattigdomsreduktion. Der arbejdes hen imod regional økonomisk integration og internationale handelsregler, der er fair for alle.
- Regional integration: Visse emner, der har en sammenhæng med fattigdom kan bedst behandles på regionalt plan. Derfor vil Kommissionen støtte regional integration og samarbejde, hvor det er relevant.
- Makroøkonomisk støtte og socialektorprogrammer: Udgangspunktet er her, at økonomiske reformprogrammer med henblik på at reducere fattigdommen og skabe en bæredygtig økonomisk ramme må behandle sociale spørgsmål og miljøspørgsmål og særligt sundheds- og uddannelsessektorprogrammer.
- Socialektorprogrammer: Udover at være et redskab i skabelsen af mere bæredygtige makroøkonomiske rammer for udvikling kan socialektorprogrammer (her tillige omfattende uddannelse, sundhed og vand og sanitet) også i sig selv bidrage til fattigdomsreduktion og bør derfor støttes.
- Transport: Kommissionen vil søge at fremme transportsektorpolitikker med henblik på at forbedre de fattiges mobilitet samt tillige at fremme en bæredygtig og omkostningseffektiv transportsektor.
- Bæredygtig udvikling af landområderne og fødevarerikkerhed: Kommissionens indsats bør bestå i på den mest effektive måde at støtte en bred udvikling, der sigter mod bæredygtig fattigdomsreduktion med den forståelse, at der kan være behov for på kort sigt at fokusere på fødevarerikkerhed, og at der kan være særlige forhold på husholdningsniveau, der kan kræve særlig opmærksomhed.
- Institutionel udvikling, god regeringsførelse og retssikkerhed: Fattigdomsbekæmpelse fordrer, at problemer som bl.a. korruption og sund offentlig finansforvaltning.
- Menneskerettigheder og demokratisering: Begge dele er vigtige i forbindelse med reduktion af fattigdommen og tabet af den ene af disse rettigheder vil påvirke fattiges mulighed for at fastholde eller erhverve det andet.
- Ligestilling mellem kønnene.
- Miljø: En miljømæssig bæredygtig udvikling kan forbedre de fattiges helbred, deres sikkerhed og reducere deres sårbarhed.

Kommissionen tilkendegiver, at årsrapporten til Rådet (udvikling) om gennemførelse af Fællesskabets udviklingspolitik vil indeholde en analyse af fremskridtene med fattigdomsreduktion.

Formandskabet har på baggrund af Kommissionens meddelelse fremlagt et udkast til rådskonklusioner. I udkastet, som endnu ikke er færdigforhandlet, opfordres Kommissionen til

at forøge fokus på fattigdomsreduktion i administrationen af fællesskabsbistanden og samtidig bl.a. at lægge særlig vægt på:

- Bedre metoder til allokering af ressourcer til fattigdomsreduktion
- Integration af fattigdomsreduktion i strategidokumenter
- Særligt fokus på fattigdom i de prioritetsområder, der identificeres i den fælles erklæring fra Rådet (udvikling) og Kommissionen fra november 2000 (forbindelse mellem handel og udvikling, regional integration og regionalt samarbejde, støtte til makroøkonomisk politik, transport, fødevarerikkerhed og bæredygtig udvikling af landdistrikterne, styrkelse af institutionel kapacitet) og
- Tilpasse resourceallokeringen så særligt de mindst udviklede lande og udsatte grupper i andre lande tilgodeses.

Tillige betones behovet for at forøge koordination, komplementaritet og sammenhæng (kohærens) mellem Kommissionen, medlemsstaterne og andre større donorer.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat i sagen.

b) Fiskeri og fattigdom.

Nyt notat.

(Dok. KOM (2000) 724 endelig)

Formandskabet har på baggrund af en meddelelse fra Kommissionen fremlagt et udkast til rådsresolution om fiskeri og fattigdomsbekæmpelse.

Kommissionens meddelelse omhandler især udviklingspolitik i forbindelse med fiskeriaftaler med udviklingslandene og omhandler udelukkende havfiskeri.

I meddelelsen slås det fast, at fiskeri er en del af Fællesskabets udviklingspolitik, men at udviklingspolitikken vil skulle bakked op af andre fællesskabspolitikker, og at der må tilstræbes komplementaritet med medlemsstaternes indsatser. Det betones ligeledes, at de globale fiskeressourcers bæredygtighed giver anledning til internationale drøftelser, og at der derfor i det europæiske politiske svar bør tilstræbes en global tilgang til bæredygtighed og fattigdomsbekæmpelse samtidig med, at man holder sig forbrugerspørgsmål og handelsinteresser for øje.

For at tilgodesse disse målsætninger bør Fællesskabet, ifølge meddelelsen, i lande, hvor fiskeri er en prioriteret sektor, støtte udformning og gennemførelse af sektorpolitikker og programmer og støtte regionale interventioner. I lande, hvor Fællesskabet har indgået fiskeriaftaler, bør der, ifølge Kommissionen, arbejdes på, at relevante artikler i FN's havretskonvention anvendes effektivt og at principperne om bæredygtig forvaltning af naturressourcerne samt god

regeringsførelse tillægges vægt. Ligeledes bør der foretages en klar skelnen mellem de aktioner, der indgår som en del af den fælles fiskeripolitik og aktiviteter, der gennemføres som en del af udviklingssamarbejdet. Kommissionen ønsker at anspre erhvervsorganisationer og civilsamfundet i udviklingslandene til at deltage i udarbejdelsen og gennemførelsen af fiskeriaftaler.

I formandskabets udkast til rådsresolution, der stadig er under forhandling, anbefales der en tilgang med to faser:

1. På kort sigt og i en overgangsperiode: En fællesskabsindsats på området bør fokusere på at støtte partnerlandenes bestræbelse på, gennem inddragelse af partnerlandets fiskerisektor og de berørte grupper i partnerlandet, at udforme og gennemføre en strategi for bæredygtig udvikling af fiskerisektoren. Fællesskabets indsats skal koncentreres om opbygning af kapacitet til bæredygtig og fattigdomsorienteret forvaltning af naturressourcerne, støtte til gennemførelse af fiskerirelaterede nationale sektorprogrammer, støtte til regionalt og sub-regionalt samarbejde m.h.p. bevarelse og forvaltning af naturressourcer og endelig støtte til kampen imod ulovligt fiskeri, herunder afskaffelsen af bekvemlighedsflag. Tværgående bør Fællesskabet gøre mere for at forbedre eksistensbetingelserne for sårbare befolkningsgrupper, der er afhængig af fiskeri. Ligeledes opfordres Kommissionen til i højere grad at inddrage civilsamfundet og fokusere mere på den rolle kvinder spiller i forbindelse med behandling og markedsføring af fisk. På regionalt niveau opfordres Kommissionen til at øge sin støtte til indsamling og bearbejdning af data om fiskebestande økosystemer og fiskerisektorens økonomiske og samfundsmæssige rolle.
2. På længere sigt: En politisk dialog mellem Fællesskabet og udviklingslandene skal udgøre en fælles ramme, der bygger på fattigdomsbekæmpelse og tager hensyn til begge parter interesser. Fællesskabets udviklingsstrategi bør støtte partnerlandets fiskerisektorpolitikker.

I forslaget til rådsresolution støttes det endvidere, at der arbejdes for større sammenhæng mellem Fællesskabets og medlemsstaternes politikker for fiskeri og fattigdomsbekæmpelse. Disse politikker bør i relation til samarbejdslandene koordineres under samarbejdslandets ledelse.

Ligeledes betones det i resolutionsteksten, at gennemførelsen af fiskeripolitikker, i det omfang disse kan påvirke udviklingslandene, bør tage hensyn til målsætningerne for bæredygtig udvikling og kampen imod fattigdom. Det slås fast, at fiskeriaftaler bidrager til udviklingspolitiske målsætninger, når de indeholder bl.a. følgende elementer:

- Velfunderet viden om fiskerressourcer og en sikkerhed for, at der ikke er fare for overfiskning.
- Fiskeriaftalerne skal respektere art. 62 i FN's havretskonvention, der giver kyststaten ret til at afgøre, hvilken andel af de marine ressourcer den selv kan udnytte, og hvor meget man vil tillade andre stater at udnytte.
- Fleksibel tilpasning af fiskerimulighederne på basis af den bedst mulige vurdering af naturressourcerne og i overensstemmelse med det lokale fiskerierhvervs behov.

- Iværksættelse af beskyttende foranstaltninger for mindre erhvervsfiskere.
- Overholdelse af principperne for god regeringsførelse.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat i sagen.

c) Biodiversitet.

Nyt notat.

(Dok. KOM(2001) 162 endelig – bind V/V)

Kommissionen vedtog i 1998 en meddelelse (KOM(1998) 42) til Rådet og Europa-Parlamentet om Det europæiske Fællesskabs biodiversitetsstrategi. Rådet og Parlamentet godkendte strategien i juni hhv. oktober samme år.

Med vedtagelsen af biodiversitetsstrategien tog Kommissionen det første skridt til at gennemføre sine forpligtelser som underskriver af FN's konvention om biologisk mangfoldighed. Det andet skridt er udvikling og gennemførelse af handlingsplaner. Kommissionens meddelelse herom, der er fremsendt til Rådet og Europa-Parlamentet den 28.3.2001, indeholder fire specifikke "sektorale" biodiversitetshandlingsplaner: bevaring af naturressourcer, landbrug, fiskeri samt økonomisk samarbejde og udviklingssamarbejde.

Størstedelen af verdens biodiversitet findes i tropiske områder i udviklingslandene. Den er en vigtig ressource i fattige samfund, og bæredygtig udnyttelse af dens komponenter bidrager til nedbringelse af fattigdom. Men biodiversitet går tabt med hidtil uset hast. De direkte årsager til dette tab er blandt andet overudnyttelse af naturressourcer, tab af naturlige levesteder og indførelse af fremmede arter. Disse årsager skal ofte ses sammen med de bagvedliggende grunde som bunder i den førte politik, markedernes og myndighedernes svigt, demografiske og klimatiske forhold samt mangel på viden og institutionel kapacitet. Som følge heraf bliver mange fattige grupper fattigere, og svindet i biodiversitet sker hurtigere og hurtigere.

Målsætningerne for EF's biodiversitetsstrategi og de dertil knyttede handlingsplaner er bevaring af biologisk mangfoldighed (ved at sætte ind ved kilden over for årsagerne til betydelig formindskelse eller tab af biologisk mangfoldighed), bæredygtig udnyttelse af dens bestanddele og fair og rimelig fordeling af de goder, der fremkommer ved udnyttelse af genetiske ressourcer. Formålet er både at vende de nuværende tendenser til formindskelse eller tab af biologisk mangfoldighed og at anbringe arter og økosystemer på et tilfredsstillende bevaringsstade, herunder en bæredygtig udnyttelse af bestanddele af biologisk mangfoldighed.

I udkastet til rådskonklusioner gentager Rådet, at det går stærkt ind for FN's konvention om biologisk mangfoldighed og støtter udviklingslandenes bestræbelser på at gennemføre den effektivt gennem udarbejdelse og gennemførelse af nationale biodiversitetsstrategier og handlingsplaner. Det understreges, at handlingsplanen skal ses i sammenhæng med EF's

udviklingspolitik og med gennemførelse af de internationale udviklingsmål om mindst en halvering af fattigdommen mellem 1990 og 2015.

Rådet bifalder Kommissionens udførlige forslag til prioriterede indsatser og fremhæver vigtigheden af at sikre større sammenhæng mellem Fællesskabets udviklingspolitik og andre fællesskabspolitikker på områder som handel, landbrug, skovbrug og fiskeri for at nå målene i handlingsplanen og bidrage til den overordnede målsætning om nedbringelse af fattigdommen.

Rådet understreger betydningen af de nye landstrategipapirer som grundlag for EF's udviklingssamarbejde på nationalt plan og tilskynder, at der tages hensyn til relevante aspekter i EF's handlingsplan for biodiversitet i de politiske drøftelser, der skal føre frem til udformningen af landstrategipapirerne. Disse bør støtte partnerlandenes prioriteter og planer, såsom deres oplæg om nedbringelse af fattigdommen (PRSP) m.v.

Rådet bekræfter ligeledes betydningen af øget støtte til sikring af lokale befolkningsgruppers og oprindelige folks rettigheder til genetiske ressourcer og til en fair og rimelig fordeling af omkostninger og udbytte afledt af udnyttelse af deres traditionelle viden.

Rådet opfordrer Kommissionen til at styrke dialogen med medlemsstaterne, andre multilaterale donorer og institutioner, især Den globale Miljøfacilitet, med henblik på forbedret sammenhæng, samordning og komplementaritet.

Rådet opfordrer endelig Kommissionen til i sin årsberetning om EF's udviklingspolitik at medtage de foranstaltninger, der er truffet til gennemførelse af handlingsplanen for biodiversitet og til en evaluering af de opnåede resultater. Yderligere opfølgning af handlingsplanen bør koordineres og integreres med processen for revision af EF's strategi om integration af miljøhensyn og den overordnede opfølgning af EF's gennemførelse af FN's konvention om biologisk mangfoldighed.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat om sagen.

d) Handlingsprogram for generel hensyntagen til kønsaspektet i Fællesskabets udviklingssamarbejde.

Nyt notat.

(Dok. KOM(2001) 295 endelig)

Selvom både Europa-Kommissionen, EU-medlemsstaterne og i mange tilfælde også samarbejdslandene har vedtaget passende politikker og strategier for inddragelse af kønsaspekter i udviklingssamarbejdet, er det en generel erfaring, at der til stadighed skal yderligere foranstaltninger til for at fastholde denne politik og få den ført ud i livet.

Derudover begrundes Kommissionen sin fremlæggelse af handlingsprogrammet for generel hensyntagen til kønsaspektet i Fællesskabets udviklingssamarbejde med følgende tre argumenter:

- Et uforholdsmæssigt stort flertal af verdens fattige er kvinder, som i mange tilfælde ikke alene er forment adgang til vigtige økonomiske og sociale ressourcer, men også er berøvet deres menneskerettigheder.
- Det har vist sig, at forbedringer i kvinders uddannelsesmuligheder, bedre sundhedstilbud og sikring af deres ret til jord og arbejde skaber større produktivitet og lavere dødelighed blandt børn og kvinder, forbedrer fødevarerikigheden og mindsker fattigdommen.
- EU har en lang tradition for at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder og har spillet en aktiv rolle for kvindernes sag ikke mindst på den 4. verdenskvindekonference i 1995. Ligestilling mellem mænd og kvinder bør nu også være et mål i udviklingssamarbejdet.

Handlingsprogrammet foreslår konkrete foranstaltninger på tre forskellige områder:

- Analyse og integrering af kønsaspektet på seks prioritetsområder inden for Fællesskabets udviklingspolitik: fattigdomsbekæmpelse, fødevarerikighed, transport, god regeringsførelse, handel og udvikling samt regional integration og samarbejde.
- Bedre integrering af kønsaspektet i projekter og programmer på regionalt og nationalt niveau.
- Kapacitetsopbygning (især efteruddannelse) til dette arbejde af personalet i Kommissionens hovedsæde og på delegationerne.

I formandskabets forslag til rådskonklusioner lægges der op til en positiv reaktion på handlingsprogrammet, og der udtrykkes enighed i den tredelte strategi. Kommissionen opfordres til at inkludere programmets hovedelementer i det generelle handlingsprogram for fællesskabets udviklingspolitik og til at rapportere om fremskridt på området i Kommissionens årlige rapport om fællesskabets udviklingspolitik. Der forudses en midtvejs- og en afsluttende evaluering af handlingsprogrammet, der løber over en fem-årig periode (2001-05).

I udkast til Rådskonklusioner understreges, at anvendelse af kønsperspektivet i politikdialoger og aktiviteter på regionalt niveau og på landeniveau skal styrkes, og at deltagelse af det civile samfund både i nord og syd skal intensiveres. En sammenslutning af europæiske NGO'er har haft mulighed for at kommentere handlingsprogrammet.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat i sagen. Folketingets Europaudvalg er imidlertid blevet orienteret forud for vedtagelsen af Rådsresolution af december 1995, Rådskonklusioner af maj 1998 og Rådsforordning af December 1998 om inddragelse af kønsaspekter i udviklingssamarbejdet.

e) Oplysning om udviklingsbistand.

Nyt notat.

På basis af et uformelt baggrundsdokument fra formandskabet har formandskabet fremlagt et forslag til rådsresolution om oplysning om udviklingssamarbejde. I forslaget fremhæves behovet for øget generel oplysning om udviklingsaspekter såvel i EU-medlemslandene som i ansøgerlandene. Formandskabet peger på øgede aktiviteter fra Kommissionens og især fra visse NGO'ers side.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat i sagen.

4. Orientering om resultaterne af seminarer om:

a) Civilsamfundet i AVS-landenes deltagelse i udviklingssamarbejdet.

Nyt notat.

Formandskabet afholdt sammen med AVS-staternes generalsekretariat den 6.-7. juli 2001 en konference bl.a. for medlemmer af AVS-landenes civilsamfund om involvering af civilsamfundet i gennemførelsen af Cotonou-aftalen. Målet for konferencen var at se på civilsamfundets voksende betydning i AVS-landene og at beskæftige sig med praktiske arrangementer for civilsamfundets samarbejde med regeringer.

Under konferencen gav repræsentanterne fra civilsamfundet i AVS-staterne udtryk for et stærkt ønske om at deltage i udformningen af politikker og strategier vedrørende generelle aspekter af udviklingsområdet, herunder handelsliberalisering. AVS-civilsamfundet havde fire hovedmålsætninger for sine handlinger; dialog og interessevaretagelse, strukturering af civilsamfundet, kapacitetsopbygning samt institutionalisering af mekanismer for opfølgning og måling af kvaliteten af civilsamfundets deltagelse.

Formandskabet har i forbindelse med konferencen tilkendegivet at ville orientere Rådet (udviklingsministre) om konferencen på dets møde den 8. november 2001. Efterfølgende har formandskabet fremlagt et udkast til rådsresolutioner udfærdiget på baggrund af konferencen.

I udkastet til rådsresolution, der endnu ikke er færdigforhandlet, opfordres Kommissionen til at tage resultaterne af konferencen til indtægt i forbindelse med gennemførelse af Cotonou-aftalen, ligesom Kommissionen opfordres til hurtigst muligt at færdiggøre sin meddelelse om civilsamfundets deltagelse i udviklingspolitikken.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat i sagen.

b) Forbedring af samarbejdet med AVS-lande, der er berørt af kriser og konflikt.

Nyt notat.

Formandskabet har fremlagt forslag til rådskonklusioner om samarbejdet med AVS-lande, der er berørt af kriser og konflikt. I rådskonklusionerne identificeres fire områder som særligt vigtige for realiseringen af Cotonou aftalens bestemmelser f.s.v.a. AVS-lande præget af krise og konflikt: Styrket politisk dialog, strategisk tilgang til de relevante udviklingspolitiske partnere, tilpasning af udviklingsprogrammerne til de enkelte lande, og forbedret forvaltning. Rådskonklusionerne indeholder en række operationelle konklusioner med sigte på opfølgning heraf.

Overordnet set kan initiativet til at følge op på arbejdet med konfliktforebyggelse og -håndtering i udviklingspolitikken hilses velkommen fra dansk side. Der er i vidt omfang tale om en videre bearbejdelse af initiativer fra tidligere formandskaber, herunder det svenske. Fra dansk side er der overordnet set tale om enighed i forhold til policylinien i rådskonklusionerne. En styrket EU-rolle i forbindelse med konfliktforebyggelse og -håndtering i udviklingspolitikken er således i fuld overensstemmelse med danske tiltag og tanker på området, bl.a. udtrykt i regeringens policypapir optrykt i UM-temahæftet "Voldelige konflikter i udviklingslandene", "Partnerskab 2000" og senest i "Handlingsplan for danske konfliktindsatser i Afrika", der alle fremhæver behovet for at realisere EU's fulde potentiale på området, herunder en styrkelse af Kommissionens kapacitet og samspillet med medlemsstaterne.

Drøftelserne under den konference, som formandskabet havde arrangeret i Bruxelles i dagene 1.-2. oktober 2001, og som har virket som indspil i forbindelse med forberedelsen af rådskonklusionerne, viste også, at der synes at være bred opbakning i AVS-landene til anbefalingen af at styrke EU's evne til at realisere sit potentiale på konflikthåndteringsområdet.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget aktuelt notat om sagen.

5. Eventuelt.

a) Finansiering af klimaændringsoperationer.

Nyt notat.

Under henvisning til og i overensstemmelse med Rådets konklusioner af 11. november 1999 og 10. november 2000 og ACP-EF fællesdeklarationen om klimaforandringer af 11. maj 2001 har

formanden for Rådet (udviklingsministre) i brev af 27. september 2001 til Kommissæren for udvikling og humanitær hjælp gentaget opfordringen til Kommissionen om at tage initiativ til i højere grad at integrere klimaforandringer i Fællesskabets udviklingssamarbejde. I den forbindelse og med henblik på at højne EU's synlighed i henseende til øget finansiering af tiltag mod klimaforandring opfordres Kommissionen til at overveje muligheden af at udvikle rammerne for et handlingsprogram ("European Climate Cooperation Initiative"), der vil kunne udgøre en europæisk bistandspakke til udviklingslandene. Den vil skulle fokusere på koordinering og komplementaritet mellem Fællesskabets og medlemslandenes klimaforandringsprogrammer og bl.a. baseres på et bidrag fra Fællesskabets bistandsramme. Rådet (udviklingsministre) vil på sit møde den 8. november 2001 have en første drøftelse af spørgsmålet, ligesom Kommissionen anmodes om at fremlægge sine intentioner i den henseende.

Også rådsmødet (miljø) den 29. oktober 2001 forventes at invitere Kommissionen til at udarbejde forslag om, hvordan klimaforandringer bedre kan integreres i Fællesskabets udviklingssamarbejde, parallelt med at udviklingslandene stræber efter bæredygtig udvikling, herunder fattigdomsbekæmpelse og prioritering af økonomisk og social udvikling.

Baggrunden for disse initiativer er indgåelsen i juli 2001 i Bonn på den genoptagne sjette partskonference (COP6-bis) under FN's rammekonvention om klimaforandring af en politisk aftale (Bonn-aftalen) om udmøntning af Kyoto-protokollen. Denne skal udmøntes i operationel beslutningstekst, der vil skulle færdigforhandles og vedtages på den syvende partskonference (COP7) den 29. oktober til 9. november 2001 i Marrakech, Marokko.

For så vidt angår *finansiering*, fastslås det i Bonn-aftalen, at der er behov for finansiering til udviklingslandenes implementering af konventionen/protokollen, og at denne finansiering skal være ny og additional i forhold til eksisterende multi- og bilateral finansiering, herunder bidrag til GEF. Det noteres, at EU, Canada, Island, Norge, New Zealand og Schweiz i en fælles erklæring har udtrykt villighed til fra 2005 at bidrage med USD 410 mio. pr. år. I dette beløb kan indgå bidrag til den Globale Miljøfacilitets (GEF) klimarelaterede aktiviteter, ny og additional multi- og bilateral støtte, finansieringen af de nye fonde (se nedenfor) samt midler fra 2% afgiften på CDM-projekter (se nedenfor). Der er endnu ikke forhandlet om en byrdefordelingsaftale mellem landene, der tilsluttede sig erklæringen.

Det besluttedes i Bonn-aftalen at etablere en særlig klimafond ("Special Climate Change Fund") under klimakonventionen til at finansiere aktiviteter, der supplerer eksisterende multi- og bilateral finansiering, herunder aktiviteter til afbødning af de negative økonomiske og sociale konsekvenser for udviklingslandene af industrilandenenes politikker til imødegåelse af klimaforandring (fx. begrænsning af olieforbruget). Industrilandene opfordres til at bidrage til denne fond. Det besluttedes endvidere at etablere en fond under klimakonventionen for de mindst udviklede lande og at udvikle et arbejdsprogram for disse lande. Endelig blev det besluttet at etablere en tilpasningsfond ("Adaptation Fund") under Kyoto-protokollen til finansiering af aktiviteter i udviklingslandene, der fremmer tilpasning til klimaforandringer. Fonden vil blive finansieret ved en afgift på CDM samt ved frivillige bidrag.

Blandt de såkaldte *kyoto-mekanismer* - CDM ("Clean Development Mechanism"), JI ("Joint Implementation") og handel med CO₂-udledninger ("Emission trading") - retter kun CDM sig mod udviklingslandene. CDM vil skabe rammerne for, at lande med CO₂-reduktionsforpligtelser (i-lande) kan gennemføre CO₂-reducerende investeringer i lande uden forpligtelser (u-lande) og kreditere den opgjorte reduktion i udslippet af drivhusgasser i landets eget "klima-regnskab". Der er – i modsætning til de to øvrige mekanismer – en 2% afgift på CDM. I Bonn-aftalen fastslås det, at midler til CDM ikke må tages fra andre normale bistandsmidler, og at offentlig finansiering af CDM-projekter ikke kan betragtes som udviklingsbistand. Formålet med CDM er at skabe en additional finansiering fra især den private sektor.

Folketingets Europaudvalg har tidligere modtaget aktuelt notat om sagen forud for mødet i Rådet (udviklingsministre) den 11. november 1999, den 18. maj 2000 og den 10. november 2000.